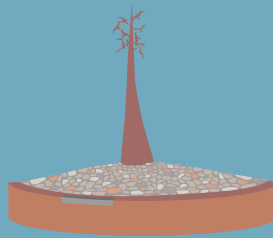
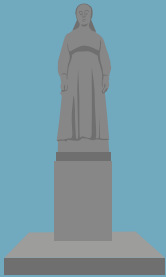
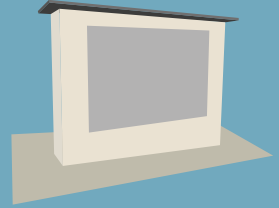
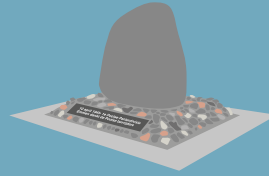
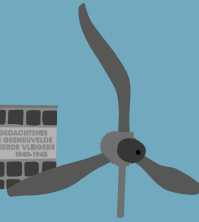
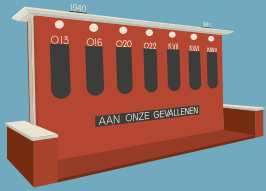

ADOP TEER E MONU MENT

**ONDERZOEKSDOSSIER
EN HERDENKINGSPLAN**

ONDERZOEKS *dossier*

Namen van iedereen in jullie groepje:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ADOPTEEER EEN MONUMENT

Er zijn in Nederland meer dan 4.000 oorlogsmonumenten. Misschien is er ook eentje bij jullie in de buurt of in de buurt van school. Zoek maar eens op 4en5mei.nl/oorlogsmonumenten. Ook zijn er veel oorlogsgraven. Deze kun je vinden op oorlogsgravenstichting.nl. Jullie school heeft zo'n oorlogsmonument- of graf geadopteerd.

In dit onderzoeksdossier verzamel je gegevens over dit monument. De informatie die jullie vinden, presenteren jullie aan elkaar. Vervolgens organiseren jullie met de klas een herdenking.

STAP 1

Bekijk eerst het filmpje met Lisa Wade op 4en5mei.nl/adopteer-vo.

STAP 2

Ga naar de database 4en5mei.nl/oorlogsmonumenten en zoek jullie monument op. Lees de belangrijkste informatie over het monument.

1. Hoe heet het monument dat jullie hebben geadopteerd?

.....

.....

2. Wat weten jullie nu over het monument of oorlogsgraf?
Schrijf het op in kernwoorden.

Denk daarbij bijvoorbeeld aan de volgende dingen:

- Wie of wat wordt herdacht met dit monument?
- Welk verhaal hoort bij het monument?
- Wat wordt er met het monument uitgebeeld?

ONDERZOEK DOEN

STAP 3

Bedenk samen de hoofdvraag van jullie onderzoek. De hoofdvraag beschrijft precies wat je wilt weten en geeft richting aan jullie zoektocht.

Voorbeelden van hoofdvragen zijn:

- Hoe kunnen we ons monument meer betekenis geven in de buurt?
- Waarom worden juist deze slachtoffers herdacht?
- Wie bepaalt welk slachtoffer een monument krijgt?
- Hoe krijgen we iedereen in de klas enthousiast voor de herdenking?
- Waarom heeft ons monument deze vorm?

Onze hoofdvraag is:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

TIP

Een goede onderzoeksvraag kun je niet met ja of nee beantwoorden. Je kunt het antwoord ook niet heel snel opzoeken.

STAP 4

Bedenk nu samen zo veel mogelijk deelvragen. Deelvragen zijn vragen waarvan je de antwoorden per se nodig hebt om je hoofdvraag te beantwoorden.

Bijvoorbeeld:

- Weten mensen uit de omgeving dat het monument er staat?
- Wat vinden mensen van het monument?
- Is het verhaal achter het monument bekend in de buurt?
- Wat vind je van de plek waar het monument staat?
- Hebben mensen een mening over het monument?
- Wie heeft het monument gemaakt?
- Waar is het monument van gemaakt?
- Welke slachtoffergroepen hebben nog meer een monument in onze omgeving? Welke niet?

Onze deelvragen zijn:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

INFORMATIE VERZAMELEN

Er zijn verschillende manieren om het monument te onderzoeken.

BRONNENONDERZOEK

Met een bronnenonderzoek zoek je naar informatie in bijvoorbeeld (digitale) archieven, op internet of in boeken om zo veel mogelijk feiten te achterhalen. Zoek naar bronnen zoals dagboeken, ooggetuigenverslagen, foto's of zelfs filmpjes. Welke bronnen zijn er over dit monument?

DIGITALE BRONNEN

Op deze websites vind je veel informatie:

- tweedewereldoorlog.nl/bronnen
- joodsmonument.nl
- niod.nl
- oorlogsbronnen.nl
- steunpuntgast sprekers.nl
- beeldbankwo2.nl

TIP

Als je informatie van internet gaat verzamelen is het belangrijk om goede zoektermen te formuleren. Daarnaast moet je je afvragen of de gevonden informatie betrouwbaar is. Kijk goed wie iets zegt en waarom.

ENQUÊTE

Een enquête is een lijst met vragen. Je stelt aan veel mensen dezelfde vraag. Uit een enquête kun je vaak een conclusie trekken, bijvoorbeeld wat de grootste groep vindt. Voorbeeldvragen voor een enquête:

- Wat betekent het monument voor u?
- Wat vindt u van het monument?
- Hoe belangrijk is het dat dit monument hier staat?
- Wat doet u bij dit monument?

INTERVIEW

In een interview geven mensen hun mening of vertellen over hun ervaring. Je kunt die mening meenemen in jullie onderzoek.

Wie kun je interviewen?

- Mensen die meer weten over dit monument of over de gebeurtenis waar het monument over gaat. Bijvoorbeeld het 4 en 5 mei-comité bij jou in de gemeente.
- Mensen die meer weten over deze gebeurtenis. Bijvoorbeeld omdat iemand in hun familie dit heeft meegemaakt.
- Vraag bij een verzorgingshuis of jullie daar mensen mogen interviewen.

HOE GAAN JULLIE HET DOEN?

Stap 5

Om het onderzoek uit te kunnen voeren, hebben jullie een plan van aanpak nodig.

Noteer dat in dit schema. Denk ook aan een planning!

NAAM	ACTIE	DEADLINE (DATUM)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

TIP

Om een goede planning te maken kun je het beste van achter naar voor werken. Wanneer moet je onderzoek klaar zijn? Hoeveel tijd heb je nodig voor elke fase? Wanneer vindt een interview of een bezoek plaats?

CONCLUSIE

Stap 6

Wat zijn de antwoorden op de deelvragen?

Stap 7

Wat is het antwoord op de hoofdvraag?

LATEN ZIEN

Stap 8

Presenteer de resultaten aan je klasgenoten.

Hoe ga je dat aanpakken?

Denk bijvoorbeeld aan een:

POSTER

Maak een informatieve poster.

VLOG

Bezoek het monument en vertel er iets over in een vlog.

BLOG

Schrijf een blog voor de website van de school.

TIP

Een poster maken kan ook heel goed digitaal. Gebruik programma's zoals ThingLink of Canva.

Jullie weten nu alles over jullie monument. Nu kun je een herdenking organiseren. Gebruik hiervoor het herdenkingsplan.

HERDENKINGS plan

Naam monument: .....

Plaats monument: .....

School: .....

Klas: .....

**Jullie hebben onderzoek gedaan naar het monument dat jullie hebben geadopteerd.
Jullie weten dus al veel over dit monument.**

OPDRACHT 1

Bespreek de volgende vragen en schrijf steeds in één zin jullie mening op.

Wat vinden jullie van het monument?

.....
.....
.....

Wat betekent het voor jullie om het monument te adopteren?

.....
.....

Wat moet er in de toekomst met het monument gebeuren?

.....
.....

Wat is herdenken?

.....
.....

WAAROM HERDENKEN ?

Als mensen herdenken roept dat vaak een gevoel van saamhorigheid op.
De film *2 minuten* laat mensen aan het woord over waarom zij herdenken.
Kijk naar 'getuigenissen', een compilatie van deze film op youtu.be/5Ot7Vh7HbEw.

Als we samen een persoon of gebeurtenis herdenken, staan we vaak ook stil bij dingen die we belangrijk vinden: onze waarden. Waarden zijn idealen die een groep graag samen wil bereiken. Het zijn ideeën van mensen over wat zij belangrijk vinden. Bijvoorbeeld: vrijheid, eerlijkheid, trouw, eerbied. Waarden hebben alles te maken met de cultuur van een groep mensen.

OPDRACHT 2

Bij welke waarden staan we stil als we de Tweede Wereldoorlog herdenken?
Maak de waardenwoordwolk af.

OPDRACHT 3

Kijk naar de waardenwoordwolk.

Welke van de waarden die jullie hebben opgeschreven vinden jullie het meest belangrijk? Waarom?

.....

.....

.....

Kunnen waarden veranderen?

.....

.....

.....

.....

.....

OPDRACHT 4

Schrijf een passende en pakkende tekst als introductie op jullie herdenking waarin je het doel van jullie herdenking verwerkt. Wat willen jullie ermee bereiken? Gebruik deze tekst later voor het persbericht of de uitnodiging.

.....

.....

.....

.....

.....

HOE HERDENK JE?

Zelf een herdenking organiseren vraagt enig denkwerk en een goede planning. Bekijk hoe het Nationaal Comité 4 en 5 mei dat ieder jaar op 4 mei regelt tijdens de Nationale Herdenking.

OPDRACHT 5

De film *2 minuten* geeft een kijkje achter de schermen van de organisatie van de herdenking op de Dam in Amsterdam. Kijk naar 'organisatie', een compilatie van deze film op youtu.be/5Ot7Vh7HbEw.

Beantwoord na het bekijken van de film onderstaande vragen.

Wat is volgens jullie een ritueel?

.....

.....

.....

Welke rituelen kennen jullie?

.....

.....

.....

Welke rituelen vinden jullie waardevol en welke vinden jullie ouderwets?

.....

.....

.....

OPDRACHT 6

Maak een keuze welke rituelen goed passen bij jullie herdenking.

Je mag ook nieuwe rituelen bedenken!

Pak jullie onderzoeksdossier erbij. Welke informatie kun je gebruiken bij een ritueel?

Bijvoorbeeld:

- De namen van slachtoffers voorlezen.
- Het verhaal van het monument verwerken in een gedicht.
- Iemand die de oorlog heeft meegemaakt vertelt zijn of haar verhaal.
- Een krans of bloem leggen voor de slachtoffers.

Wij kiezen voor deze rituelen:

.....

.....

.....

.....

OPDRACHT 7

Welke bevindingen uit jullie onderzoek zijn ook interessant én relevant om te delen tijdens de herdenking?

Hoe zou je dat kunnen doen?

INVENTARISATIE

OPDRACHT 8

Om een herdenking te organiseren, moet je van tevoren bedenken wat je wilt gaan doen en wat je daarvoor nodig hebt. Noteer hier zo veel mogelijk zaken waar jullie allemaal aan moeten denken. Na deze opdracht volgt een takenlijst en een draaiboek om de organisatie compleet te maken.

Waar moeten we aan denken?

- locatie
- planning
- materialen

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

PLANNING

Werk bij de planning van achter naar voren. Wanneer is de herdenking? Wanneer moeten de uitnodigingen de deur uit? Hoeveel tijd heb je nodig voor elke fase?

WIE?

Denk vast na over de mensen die jullie willen uitnodigen voor jullie herdenking!

VOLGORDE

Bepaal de volgorde waarin de herdenking verloopt. Die volgorde is straks belangrijk voor het draaiboek.

DATUM

Wanneer wordt jullie herdenking gehouden? Is er aan jullie monument een specifieke datum gekoppeld? Wordt er al een herdenking bij dit monument gehouden? Wanneer? Is de datum van jullie herdenking symbolisch belangrijk of mag je ervan afwijken?

TAKEN

OPDRACHT 9

Tijdens de herdenking is er genoeg te doen. Het is belangrijk dat iedereen weet wat er tijdens de herdenking van hem of haar verwacht wordt. Omschrijf alle taken en verdeel ze onderling.

BLOEMENDRAGER

.....
.....
.....
.....

KRANSDRAGER

.....
.....
.....
.....

ROUTELEIDER

.....
.....
.....
.....

SPREKER

.....
.....
.....
.....

MUZIKANT

.....
.....
.....
.....

DICHTER

.....
.....
.....
.....

TIJDBEWAKER

.....
.....
.....
.....

TEKSTSCHRIJVER

.....
.....
.....
.....

ROUTEPLANNER

.....
.....
.....
.....

PERSVOORLICHTER

.....
.....
.....
.....

COÖRDINATOR

.....
.....
.....
.....

FOTOGRAAF / FILMER

.....
.....
.....
.....

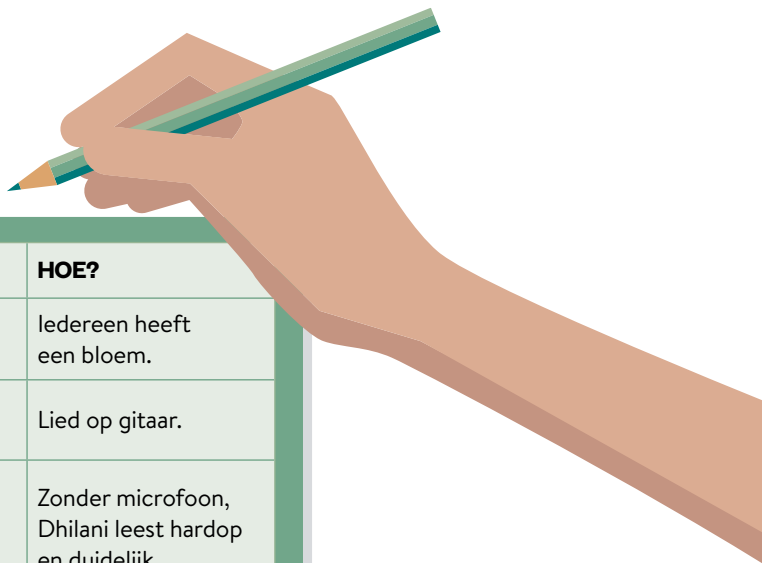
VLOGGER

.....
.....
.....
.....

DRAAIBOEK

OPDRACHT 10

Maak een draaiboek waarin je van minuut tot minuut beschrijft wat er gebeurt en wie wat doet. Maak zelf een schema of gebruik het schema op de laatste pagina in dit herdenkingsplan.

WANNEER?	WAT?	WIE?	WAAR?	HOE?
Start lopen om 11:00 uur	Bloem brengen.	Iedereen	Vanaf school lopen naar het monument.	Iedereen heeft een bloem.
Van 11.15 uur tot 11.30 uur	Speelt muziek.	Roy	Bij het monument.	Lied op gitaar.
11.30 uur	Voordracht.	Dhilani	Links naast het monument.	Zonder microfoon, Dhilani leest hardop en duidelijk.

WIE NODIG JE UIT?

OPDRACHT 11

Wie willen jullie vragen om aanwezig te zijn tijdens de herdenking? Maak een lijst.

* .....

* .....

* .....

* .....

* .....

* .....

* .....

* .....

* .....

* .....

* .....

* .....

* .....

* .....

* .....

* .....

Kijk bij de taken op pagina 13. Wie regelt de adressen?

.....

TIP

Je kunt de volgende mensen uitnodigen:

- het 4 en 5 mei-comité (in jullie woonplaats)
- ouders, opa's en oma's
- de burgemeester
- andere klassen of scholen

AANDACHT VOOR DE HERDENKING

OPDRACHT 12

Vraag aandacht in de media voor jullie herdenking. Neem contact op met de plaatselijke krant, kondig via de sociale media van school aan wat jullie gaan doen, vraag een fotograaf om tijdens de herdenking foto's te maken. Maak een lijst met adressen en telefoonnummers en neem contact op.

TO DO'S

- adressen verzamelen
- persbericht schrijven
- pers uitnodigen
- foto's maken
- verslag schrijven
- verslag filmen

Denk aan:

ONLINE

- onze eigen sociale media
- vlog
- websites met nieuws over onze regio
- .....
- .....
- .....

OFFLINE

- lokale krant
- regionale krant
- tv
- .....
- .....
- .....
- .....

UITNODIGING

OPDRACHT 13

Maak een uitnodiging voor de gasten en verstuur deze. Of maak een openbare aankondiging dat jullie een herdenking gaan organiseren, bijvoorbeeld in een lokale krant of op sociale media.

Checklist

Kijk of op de uitnodiging staat:

☐ De datum	☐ Het doel van jullie herdenking
☐ Het tijdstip	☐ Het programma
☐ De plaats om te verzamelen	☐ De eindtijd
☐ De naam van het monument	☐ Wie het organiseert + contactpersoon

GENERALE / DOORLOOP

Plan een generale repetitie of doe een doorloop om te checken of iedereen zijn taak kent en om problemen tijdens de herdenking te voorkomen. Dit hoeft niet per se bij het monument, maar kan ook in een leeg lokaal. Pas na deze generale repetitie nog kleine dingen in het draaiboek aan als het nodig is!

